

Seminární práce: Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

Vybrala jsem si článek Ivana Březiny (2013) „ÚNOS V PÁKISTÁNU: Hana a Tonča na silnici smrti.“ Hana a Tonča byly uneseny v Pákistánu v roce 2013. Březina (2013) se v části nazvané „Druhý únos za deset let“ zabývá rizikem únosu, které podstupuje „běžný Pákistánec“ (Březina, 2013) a statisticky jej porovnává s riziky ohrožení, která podstupuje „běžný Čech“ (Březina, 2013) v každodenním životě. Ve své práci se pokusím dohledat původní zdroje statistik, porovnat je s prezentovanými statistikami a zaměřit se na souvislosti jejich použití.

Březina (2013) uvádí počet unesených osob (zhruba 500 ročně) v Pákistánu za účelem výkupného a upozorňuje, že se jedná o počty Pákistánských občanů, nikoliv cizinců. Ale ani jeden ze zdrojů v odkazu („Kidnapping for ransom statistics in Pakistan“, n. d.; Walsh, 2012) v Březinově článku neuvádí, zda unesení byli občané Pákistánu. Původní zprávu se mi na stránkách pákistánského ministerstva zahraničí nepodařilo dohledat.

Březina (2013) dále uvádí, že v období deseti let před únosem Hany a Tonči bylo v Pákistánu uneseno „osm obyvatel západu“ (Březina, 2013) a odkazuje na wikipedii, kde jsou uvedeny tyto osoby: D. Pearl, B. Giesbrecht, W. Weinstein, G. Lo Porto, B. Muehlenbeck, W. Weinstein, P. Stańczak, švýcarský pár turistů a dva čínští inženýři, které autor nezahrnuje pod označení západní obyvatel („Foreign hostages in Pakistan“, 2015)

Březina (2013) tvrdí, že Pearl a Stańczak byli popraveni a „naprostá většina ostatních rukojmí se ale dostala na svobodu“ (Březina, 2010). Na svobodu se ale z uvedeného výčtu rukojmích dostali dva švýcarští turisté, kteří uprchli („Swiss pair free after Taliban ordeal, Pakistan army says“, 2012). Giesbrecht zemřela v zajetí v roce 2010 (Petrovich, 2012). Muehlenbeck byl propuštěn v roce 2014 (The Associated Press, 2014) a Weinstein a Lo Porto byli zabiti při dronovém útoku letos (Reuters, 2015), což samozřejmě autor v době psaní článku (2013) nemohl předvídat, nicméně tehdy byli v zajetí. Z celkového počtu devíti unesených se na svobodu dostali dva, tedy ani ne jedna třetina. I pokud bychom z celkového počtu odečetli dva popravené, jako to dělá Březina (2013), pak se na svobodu dostala méně než polovina unesených. Informace, kterou podává Březina (2013) je nepravdivá.

Březina (2013) srovnává riziko unesení v Pákistánu s rizikem úmrtí při dopravní nehodě v ČR. „Na českých silnicích loni zahynulo 681 lidí, ale třeba v roce 1994 to bylo 1473 lidí. Pákistánců je šestnáctkrát víc než Čechů. Běžný Čech tedy dobrovolně podstupuje zhruba 16 x – 48 x větší riziko smrti v autě než běžný Pákistánec riziko únosu.“ (Březina, 2013). Dle informací z webu policie ČR („Celková kriminalita za období od 01.01.2012 do 31.12.2012“, 2013) jsou údaje nehodovosti pravdivé. Březina (2013) neuvádí zdroje, ze kterých čerpal počty obyvatel. V Pákistánu v roce 2012 bylo 180 miliónů obyvatel (World Population Data Sheet 2012, 2012), obyvatel ČR bylo v témže roce 10, 5 miliónů (Vývoj obyvatelstva v roce 2012, 2013), tedy 17 krát více obyvatel Pákistánu než Česka. Když porovnáme unesené osoby v Pákistánu (500) a dopravní nehody v České republice (681; 1473), vychází mi tento údaj na riziko dopravní nehody pro Čecha 20krát až 47krát vyšší než riziko únosu v Pákistánu, tedy v podstatě v souladu s článkem. Jenže údaj, který Březina ke své statistice využívá, se týká pouze únosů za účelem výkupného, tedy by měl dodat, že běžný Čech podstupuje vyšší riziko dopravní nehody než běžný Pákistánec únosu kvůli výkupnému. Navíc, jak zmiňuji výše, ani jeden z původních zdrojů netvrdí, že se jednalo pouze o Pákistánce.

Srovnání s úmrtími při dopravní nehodě se mi zdá účelové a v duchu míchání jablek s hruškami. Jako bychom se šli koupat do zátoky, kde víme, že hrozí zvýšené riziko útoku žralokem a řekli si, že v Česku máme přece větší pravděpodobnost, že se vybouráme, tak co, a skočili do vody. Myslím, že pro reálnější porovnání rizik by bylo vhodnější srovnat počty únosů v Pákistánu a v České republice. Statistika policie ČR o únosech v ČR za rok 2012 udává, že v tomto roce bylo uneseno osm osob („Celková kriminalita za období od 01.01.2012 do 31.12.2012“, 2013). Nepodařilo se mi však dohledat, o jaké typy únosů se jednalo. Nalézt údaje o celkových počtech unesených v Pákistánu (tedy ne jen kvůli výkupnému) není jednoduché a i zdroje upozorňují, že se čísla liší a lze jen těžko odhadnout kolik únosů není oficiálně nahlášeno. Dle serveru red24 („Top ten kidnap hotspots“, 2012) zabývajícím se analýzou globálních rizik, je v Pákistánu uneseno 15000 osob za rok. Porovnáme-li tyto údaje, pak zjistíme, že pravděpodobnost, že bude běžný Čech unesen v České republice je 0,00007 %, a pravděpodobnost, že bude běžný Pákistánec unesen v Pákistánu je 0,008 %, tedy téměř 119krát větší. Ač se tedy Březina (2013) snaží přesvědčit o opaku, je zřejmé, že riziko únosu v Pákistánu je zcela určitě nezanedbatelné.

1. Postrádám tady ten výzkum, jehož statistiky by byly popularizovány. Ale budiž. 2. Postrádám pointu zamyšlení. Píšete seminárku do statistiky. Shrnu-li to, píšete, že Březina se ve svých odhadech rizika mýlil. V tom máte asi pravdu, jeho kvantifikace rizika je z výzkumného hlediska úsměvná. Ale co z toho plyne? Proč jste tento text psala? Bez pointy nemohu zamyšlení přijmout.

SJ

Seznam literatury:

Březina (2013, Apr 4). ÚNOS V PÁKISTÁNU: Hana a Tonča na silnici smrti. *Hedvabnastezka.cz*. Dostupné z <http://www.hedvabnastezka.cz/zeme/asie/pakistan/20735-hanca-a-tonca-cestou-pres-pakistan-zbytecne-neriskovaly/>

Celková kriminalita za období od 01.01.2012 do 31.12.2012. (2013) *Statistické přehledy kriminality za rok 2012*. Dostupné z <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

Foreign hostages in Pakistan (2015, Apr 25). In *WIKIPEDIA*. Dostupné z http://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_hostages_in_Pakistan

Kidnapping for ransom statistics in Pakistan. (n. d.) *Havocscope*. Dostupné z <http://www.havocscope.com/kidnapping-for-ransom-statistics-in-pakistan/>

Petrovich, C. (2012, Apr 18). RCMP secretly ended probe into Canadian held by Taliban. *CBC NEWS*. Dostupné z <http://www.cbc.ca/news/canada/british-columbia/rcmp-secretly-ended-probe-into-canadian-held-by-taliban-1.1163262>

Reuters. (2015, Apr 23). Italian, American Al Qaeda Hostages Killed In Botched U.S. Operation. *WorldPost*. Dostupné z http://www.huffingtonpost.com/2015/04/23/italian-american-al-qaeda-hostages-killed_n_7126314.html

Swiss pair free after Taliban ordeal, Pakistan army says (2012, March 15). *BBC News*. Dostupné z <http://www.bbc.com/news/world-asia-17379324>

Top ten kidnap hotspots (2012). *Red24 Crisis Management Assistance*. Dostupné z https://www.red24.com/uploads/topten_kidnapthreat_areas_040412.pdf

The Associated Press (2014, Oct 10). Germany: Abducted Aid worker freed. *The New York Times*. Dostupné z http://www.nytimes.com/2014/10/11/world/europe/germany-abducted-aid-worker-freed.html?_r=0

Vývoj obyvatelstva v roce 2012 (2013). Vývoj obyvatelstva České republiky. *Český statistický úřad*. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-obyvatelstva-ceske-republiky-2013-ajtghnb5q2>

Walsh, D. (2012, Feb 19). Taliban Gaining More Resources From Kidnapping, *New York Times*. Dostupné z http://www.nytimes.com/2012/02/20/world/asia/pakistani-taliban-turn-to-kidnapping-to-finance-operations.html?_r=1&pagewanted=1&hp

World Population Data Sheet 2012 (2012). *Population Reference Bureau*. Dostupné z http://www.prb.org/pdf12/2012-population-data-sheet_eng.pdf